

Lausunto

06.08.2025

Asia: VN/7046/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi virvoitusjuomaverosta annetun lain ja alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta sekä virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuluttajaliitto ry (jäljempänä Kuluttajaliitto) on Suomen ainoa yleinen ja valtakunnallinen kuluttajien, potilaiden ja sote-asiakkaiden edunvalvontajärjestö. Valtiovarainministeriö on pyytänyt useilta tahoilta lausuntoa otsikkoasiasta. Kuluttajaliitto pitää erikoisena sitä, ettei se ollut kuultavien listalla esitysluonnosta koskien, vaikka lakiesityksellä on toteutuessaan runsaasti kuluttajavaikutuksia. Kuluttajaliitto lausuu joka tapauksessa kohteliaimmin seuraavaa:

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi voimassa olevaa virvoitusjuomaverosta annettua lakia ja alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettua lakia. Virvoitusjuomavero porrastettaisiin nykyisen kahden verotason sijaan kuuteen verotasaan tuotteen sokeripitoisuuden perusteella. Virvoitusjuomaveroa korotettaisiin ja korotuksen seurauksena virvoitusjuomien vähittäismyyntihinnat nousisivat. Nykyinen sokerittomien juomien vero 13 snt/l nousisi 20 senttiin litralta ja sokeripitoisten juomien 32 snt/l 27–59 senttiin litralta juoman sokeripitoisuudesta riippuen. Kaikkein sokeripitoisimpien juomien verokanta siis lähes kaksinkertaistuisi.

Kuluttajaliitto kannattaa lähtökohtaisesti sitä, että jokaisen kuluttajan mahdollisuuksia tehdä terveellisiä valintoja tasapuolisesti tuetaan. Esitysluonnoksessa kuitenkin arvioidaan, että veronkorotuksen terveyttä edistävä vaikutus jää vähäiseksi ja että taloudelliset vaikutukset kohdistuisivat eniten pienituloisiin kotitalouksiin. On huomioitava, että kuluttajien ostovoimaa on hiljattain heikennetty useiden tuotteiden arvonlisäverokantojen nostoilla ja sosiaaliturvaan kohdistuneilla leikkauksilla. Kuluttajaliiton teettämän kuluttajakyselyn (Aula Research 2025, n=1149) vastaajista jopa 24 % vastasi, etteivät oman kotitalouden kuukausittaiset elinkustannukset (sis. elintarvikkeet) voi nousta yhtään ilman, että kotitalous joutuu taloudelliseen ahdinkoon.

Kuluttajaliitto ei kannata pistemäisesti toteutettavaa terveysperusteista verotusta, jolla ei arvioida olevan vähäistä suurempaa terveysperusteista vaikutusta mutta joka kurjistaa pienituloisten kotitalouksien taloudellista tilannetta. Kuluttajaliitto katsoo, että vero-ohjauksen lisäksi kuluttajalle hyödyllistä ja kuluttajan valinnanvapauden kannalta tarkoituksenmukaista on ohjata valintoja selkein ja luotettavin pakkausmerkinnöin ja rajoittamalla lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa virvoitusjuomien markkinointia.

Ylikarhu Ella
Kuluttajaliitto ry, Konsumentförbundet rf